

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра соціальних та економічних дисциплін
Факультету № 2

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
соціальних та економічних дисциплін
факультету № 2
протокол № __ від «__» _____ 2023 р.
Завідувач кафедри

_____ **Сергій ТКАЧЕНКО**

ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кафедра	Соціальних та економічних дисциплін факультету № 2. Режим електронного доступу: https://univd.edu.ua/uk/dir/552/kafedra-sotsialnykh-ta-ekonomichnykh-dystsyplin
Контактний телефон	+38(057)-739-80-17 (раб.).
E-mail	ksed2015@ukr.net
ЛЕКТОР	
	Сусіденко Олексій Валентинович Доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін, кандидат економічних наук E-mail: susidenko_av@ukr.net Лекційний потік: факультет № 2
Назва освітньо- професійної програми	Облік і оподаткування (Облікова аналітика) Accounting and taxation (Accounting analytics).

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський).
Галузь знань	07 Управління та адміністрування.
Спеціальність	071 Облік і оподаткування.
Статус дисципліни	Вибіркова компонента освітньо-професійної програми, вивчається у 2-й рік навчання / 4-й семестр для денної форми навчання.
Мета вивчення дисципліни	Оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями та практичними навичками в галузі систематизації та аналізу інформації, виявлення й оцінювання закономірностей формування, розвитку та взаємодії масових соціально-економічних явищ і процесів
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> - розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств; - формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень; - розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації; - вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії; - володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	Кількість кредитів ECTS – 4 (загальний обсяг – 120 год.)
	З них:
	аудиторна робота: 60 год. самостійна робота – 60 год.
Форми та види проведення навчальних занять	Форма навчання – денна. Види навчальних занять: лекції – 30 год; семінарські заняття – 3 год.
Самостійна робота	Опрацювання рекомендованої літератури та

	завдань та питань, що виносяться на самостійне опрацювання. Підготовка тез доповідей до конференцій.
Індивідуальні завдання	Наукові доповіді, реферат, есе, презентації, контрольні роботи.
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання (ноутбук, проєктор, екран), комп'ютерне забезпечення з виходом в мережу Інтернет; Презентації – виконані в програмі MS PowerPoint, схеми / таблиці, візуальні розробки з тем навчальної дисципліни.
Мова викладання	Українська.
Контроль	<p>При проведенні <i>лекцій</i> використовуються методи: пояснення; проблемного викладання; розповідь; аналітичний та прикладів.</p> <p>При проведенні <i>семінарських занять</i> використовуються методи: вправ (групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій); частково-пошуковий; дослідницький; діалог «запитання-відповідь».</p> <p>Форми контролю: екзамен (комп'ютерне тестування).</p> <p>Критерії оцінки поточного контролю викладач повідомляє на першому занятті та перед кожним оцінюванням.</p>
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	<p>Здатність вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні питання/ситуації під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає поєднання теоретичних аспектів гендерного підходу до прикладного знання, що включає навички, характеристики й моделі поведінки.</p> <p>ЗК-1 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-5 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК-6 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК-7 Здатність бути критичним та самокритичним</p> <p>ЗК-12 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК-14 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права і свобод людини і громадянина в Україні.</p>

	ЗК-15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.
Спеціальні компетентності (СК)	СК-11 Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави СК-12 Здатність забезпечувати охорону прав і свобод людини, протидіяти злочинності, підтримувати публічну безпеку і порядок
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	
Тема № 1. Методологічні основи економічної статистики. Предмет статистики, етапи статистичного дослідження, визначення статистичної сукупності та одиниці сукупності, методи статистики.	
Тема № 2. Статистичні спостереження. Сутність і мету статистичного спостереження, переваги і недоліки суцільних і несуцільних спостережень, особливості проведення спостережень різних форм, визначення об'єкту і одиниці спостереження, причини та способи уникнення помилок спостереження.	
Тема № 3. Зведення, класифікації та групування статистичних даних. Цілі групування та його види, поняття, види та елементи статистичних рядів, елементи статистичних таблиць, види статистичних графіків.	
Тема № 4. Статистичні показники. Поняття абсолютних і відносних величин, їх призначення, одиниці вимірювання абсолютних величин, одиниці вимірювання відносних величин, види відносних величин, визначення середньої величини, види середніх величин та їх призначення, види індексів та їх призначення.	
Тема № 5. Основні класифікації та групування економічної статистики. Основні типи статистичних класифікацій, основні національні класифікації в Україні, класифікацію видів економічної діяльності.	
Тема № 6. Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів. Поняття інституційного сектора, резидента, операції, трансферту, внутрішньої економіки, поняття і принципи побудови системи національних рахунків.	
Тема № 7. Статистика основних макроекономічних показників у системі національних рахунків. Показники результатів функціонування національної економіки, методи	

визначення ВВП, індикатори розвитку (спаду) економіки.	
Тема № 8. Статистика праці. Структуру робочої сили, показники зайнятості та безробіття, види і призначення показників чисельності найманих працівників, види фондів робочого часу, складові фонду оплати праці, види показників і методи вимірювання продуктивності праці.	
Тема № 9. Статистика основних і оборотних активів. Критерії віднесення активів до основних засобів, сутність поняття амортизації, визначення і класифікацію оборотних активів.	
Тема № 10. Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств. Алгоритм визначення чистого прибутку підприємства, показники рентабельності, показники оцінки майнового стану, показники платоспроможності та фінансової стійкості підприємств.	
Програмні результати навчання (ПРН)	ПР.17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.
	ПР.22. Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільстві, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Критерії оцінювання результатів вивчення дисципліни	Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю: - поточний контроль - 50 балів; - підсумковий контроль - 50 балів. Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Оцінка за аудиторну роботу визначається як середнє арифметичне балів, які здобувачем вищої освіти отримані на семінарських заняттях (здобувач має отримати не менш 5 позитивних оцінок) з коефіцієнтом 5. Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне балів, які отримані здобувачем за: реферат, доповідь, есе з коефіцієнтом 5. Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, які отримані здобувачем протягом семестру, та балів, які набрані на підсумковому контролі (заліку). Шкала оцінювання та ECTS. [Електрон. ресурс]. –

		Режим доступу : https://cutt.ly/MhcQhez	
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального, робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки

40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Об'єкт і предмет економічної статистики.
2. Метод статистики.
3. Організація статистичного обліку в Україні.
4. Суть та джерела статистичного спостереження.
5. Програмно-методологічне забезпечення статистичного спостереження.
6. Організаційне забезпечення статистичного спостереження.
7. Види і способи спостереження.
8. Види статистичної звітності.
9. Спеціально організовані статистичні спостереження та їх види.
10. Статистичні реєстри.
11. Види зведення та його програма.
12. Види групувань за видом груповальної ознаки.
13. Інтервали групувань, їх види та методи розрахунку.
14. Типологічні структурні та аналітичні групування.
15. Вторинні групування та методи їх виконання.
16. Ряди розподілу, їх види і графічне зображення.
17. Основні правила побудови статистичних таблиць.
18. Правила побудови графіків.
19. Види статистичних показників.
20. Абсолютні статистичні величини та одиниці їх виміру.
21. Види відносних величин, їх зміст та умови застосування.
22. Статистична середня, її суть і властивості.
23. Основні види середніх величин.
24. Види індексів.
25. Основні національні статистичні класифікації.
26. Класифікація інституційних секторів економіки.

27. Система національних рахунків.
28. Характеристика основних макроекономічних показників.
29. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту.
30. Основні методи обчислення тіньової економіки.
31. Показники економічно активного населення.
32. Показники чисельності та складу зайнятих.
33. Система показників продуктивності праці.
34. Статистичні показники реальної заробітної плати.
35. Натурально-речова класифікація основних засобів.
36. Види оцінки основних засобів.
37. Показники стану, руху та використання основних засобів.
38. Показники ефективності використання основних засобів.
39. Показники ефективності використання оборотних засобів.
40. Показники оцінки майнового стану.
41. Абсолютні й відносні показники рентабельності.
42. Показники ліквідності та платоспроможності.
43. Показники фінансової стійкості та стабільності.
44. Показники ділової активності.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с. URL: https://mil.knu.ua/files/258_975646281.pdf
2. Економічна статистика: навчальний посібник / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О. С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 388 с. URL: <https://karazinbook.com/pdfbook/540>
3. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8418/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%9D%D0%92.pdf
4. Онофрієнко Н.О. Статистика: конспект лекцій: Навч. посібник. – Кривий Ріг: Криворізький національний університет, 2016. – 108 с. URL: http://www.kgt.dp.ua/files/20171129154854_statistika.pdf
5. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серп. 2022 року № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
6. Статистика: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Н.Л. Кузьмінська. – Електронні текстові дані (1 файл: 1326 Кб). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 162 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/38742/1/Statistica_lecture_2018.pdf

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7. Глосарій до плану статистичного спостереження : затв. наказом Державного комітету статистики України від 29 груд. 2009 р. №498. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm
8. Інструкція зі статистики заробітної плати : затв. наказом Державного комітету статистики України від 13 січ. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04#Text>
9. Інструкція зі статистики кількості працівників : затв. наказом Державного комітету статистики України від 28 верес. 2005 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1442-05#Text>
10. Методичні рекомендації розрахунку рівня тіньової економіки : затв. наказом Міністерства економіки України від 18 лют. 2009 р. № 123. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0123665-09#Text>
11. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Річні національні рахунки» : затв. наказом Державної служби статистики України від 26 лип. 2022 р. № 214 (зі змінами, затвердженими наказом Державної служби статистики 30 грудня 2022 року № 455). URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/210/210_2022.pdf
12. Методологічні положення зі статистики. Державна служба статистики України : сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/titul.html
13. Методологічні положення про використання фінансової звітності підприємств для цілей статистики підприємств : затв. наказом Державного комітету статистики України від 31 груд. 2014 р. № 417. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/menu/menu_/2ed_d_pidpr.htm
14. Про затвердження форм державних статистичних спостережень № 2-інвестиції (квартальна) «Звіт про капітальні інвестиції», № 2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» : Наказ Державної служби статистики України від 12 верес. 2023 р. № 264. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0264832-23#Text>
15. Про затвердження форм державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» та № 1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці»: Наказ Державної служби статистики України від 30 берез. 2023 р. № 128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0128832-23#Text>
16. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/45-22. URL: <https://document.vobu.ua/doc/16972>
17. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №1-ПВ (квартальна) «Звіт із праці» від 31 жовт. 2022 р. № 19.1.2-12/44-22. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/fn075903?an=2&ed=2022_10_31
18. Роз'яснення щодо показників форми державного статистичного спостереження №2-ОЗ ІНВ (річна) «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» від 26 верес. 2022 р. № 19.1.2-

12/37-22.

URL:

https://ips.ligazakon.net/document/view/FN075927?an=1&ed=2022_09_26

Статистичний словник / [О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін.]; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 498 с.

URL:

http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2156/1/Slovar_2012-pravkaA4kadr.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Онлайн-навчальні курси

1. Українські підручники онлайн: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://pidruchniki.com/>.

2. Офіційний сайт Український центр економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (представлені результати досліджень, діаграми, кількісні показники, наводяться дані порівняльних досліджень). [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://razumkov.org.ua/>.

3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

4. Онлайн-курси України та світу [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <https://prometheus.org.ua/>.